

[Ole Bjørn Kraft.]

holdet til andre lande. Denne gave gives fra Danmark til Island som udtryk for det ganske særlige forhold, der består mellem de to stater og mellem de to folk. Når Danmark frit bestemmer sig til at give noget, vi ejer, så kan der naturligvis ikke fra andre stater eller fra andre folk med rette stilles krav til os om udlevering af museumsgenstande, vi måtte være i besiddelse af. Jeg synes, at de, der er modstandere af udleveringen af håndskrifterne, bør lade dette argument om konsekvenserne i fremtiden falde; thi forholdet må dog være dette, at når vi giver gaven, så skyldes det gavens historie, de to folks historiske samliv, den særlige, ja, den ganske afgørende betydning, som håndskrifterne har for det islandske folk. Der er ikke noget andet folk, der kan sige, som islændingene med rette kan sige det: I ejer en uvurderlig kulturskat, ja, den eneste afgørende kulturskat for os af betydning. Der er ikke noget andet folk, der med samme ret kan pege på disse ting: samlivet mellem Danmark og Island, hele vor fælles historie og den særlige betydning, som disse håndskrifter har for det islandske folk.

Der kunne være grunde, der kunne advare imod, ja, måske forhindre os i at bortgive disse håndskrifter: hvis det f. eks. var sådan, at de ikke kunne opbevares sikkert og tilfredsstillende forskningsmæssigt i enhver henseende — det kan de nu, efter de beslutninger der er blevet truffet; eller hvis dansk forskning, ved at vi udleverede disse håndskrifter, blev hindret i at fuldføre et forskningsarbejde, som var i gang, men herom er der ikke tale. Der er udtrykkelig truffet beslutning om, at det arbejde, der er i gang med den oldislandske ordbog, skal føres til ende, endog således at skrifterne kan være her en meget lang årrække. Hvis forholdet var det, at det var vanskeligt at komme til Island eller at udveksle håndskrifterne mellem Island og Danmark, ja, så ville det også være et vægtigt argument mod at udlevere dem, men heller ikke her er der noget, der stiller sig hindrende i vejen. På alle disse tre områder var der tidligere hindringer, men de er fjernet nu.

Det folketingsudvalg, der skal beskæftige sig med denne sag, må naturligvis have både tid til og mulighed for at undersøge

alle spørgsmål i tilknytning til sagen om ejendomsretten med henblik på det spørgsmål, som har været nævnt, om det at ændre fundatsen kan betragtes som en ekspropriation. Jeg nærer nu ikke nogen tvivl om, at folketetinget har ret til gennem en lov at foretage denne ændring, og universitetet synes jo i virkeligheden heller ikke at ville bestride det for den armagnæanske samlings vedkommende.

Som medlem af regeringen fra 1950-1953 var jeg tilhænger af, at regeringen skulle fremsætte forslag om udlevering af håndskrifter til Island. Der blev da også af regeringen truffet en principiel beslutning om under alle omstændigheder at udarbejde forslag, og den daværende undervisningsminister, Flemming Hvidberg, som vi savner her i dag, lod et sådant forslag udarbejde. Det nåede ikke frem for rigsdagen, men den principielle stilling, som jeg under drøftelserne i regeringen indtog, indtager jeg naturligvis også i dag, efter at de mange år — de alt for mange år — er forløbet.

De to forslag, Flemming Hvidbergs og den højtærede undervisningsministers, er ikke identiske, slet ikke, tror jeg, men tanken, hensigten er den samme. Jeg må derfor anbefale, at folketetinget underkaster forslaget en principiel, velvillig behandling med det formål, efter at man har haft den fornødne tid til en nøje prøvelse — jeg er ganske enig i de udtalelser herom, som er blevet fremsat — at resultatet bliver positivt. Denne sag må løses, og den må løses på en værdig måde også af folketetinget. Folketinget må ikke drives til kun en formel behandling; meget ulykkeligt ville det være, om resultatet af en efter min opfattelse utilfredsstillende forberedelse fra regeringens side og manglende forståelse af denne sags betydning for forholdet mellem Danmark og Island, mellem det danske folk og det islandske folk, skulle blive, at spørgsmålet igen blev udskudt. Det kan ikke ligge uløst år frem i tiden. Som det ærede medlem hr. Erik Eriksen sagde, er tiden nu kommet til, at boet gøres op.

Morten Lange: Der er ingen tvivl om, at udlevering af museumsgenstande og arkivalier principielt må undgås som uheldig. De er ikke blot genstande, men dele af samlinger; det er et grundsynspunkt, som jeg